

Odbor za regionalni razvoj

2022/2170(INI)

24.7.2023

MIŠLJENJE

Odbora za regionalni razvoj

upućeno Odboru za zapošljavanje i socijalna pitanja

o stvaranju radnih mesta – pravedna tranzicija i ulaganja s učinkom
(2022/2170(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: Matthias Ecke

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za regionalni razvoj poziva Odbor za zapošljavanje i socijalna pitanja da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

1. smatra da su fondovi kohezijske politike EU-a usmjereni na gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju i dalje glavni investicijski instrumenti EU-a te da su ključni za podupiranje tranzicije prema klimatskoj neutralnosti kao i za pružanje pomoći ljudima i područjima koji se suočavaju s najvećim izazovima; njima se, naime, postiže da nitko nije zapostavljen jer ti fondovi mogu osigurati ulaganja u zelene tehnologije te u visokokvalitetno obrazovanje i zapošljavanje kao i mogućnosti prekvalifikacije i usavršavanja u regijama; ističe da fondovi kohezijske politike mogu poduprijeti stvaranje novih „zelenih“ zanimanja te pomoći u izmjeni postojećih zanimanja kao i proširenju njihova opsega kako bi se obuhvatile nove i različite odgovornosti i zadaće povezane s održivošću i zaštitom okoliša;
2. izražava uvjerenje u to da je razvoj regionalne perspektive zelene tranzicije, uključujući tako i lokalne i regionalne vlasti kao i socijalne partnere i sindikate, od presudne važnosti za pravednu tranziciju prema gospodarstvu s nultom neto stopom emisija ugljika; podsjeća na to da su lokalna i regionalna tijela često u velikoj mjeri odgovorna za provedbu politika koje se odnose na dostojanstven rad, kvalitetna radna mjesta i osposobljavanje te da je teritorijalna dimenzija tih politika stoga od ključne važnosti; u tu svrhu podsjeća na važnost jednakih administrativnih kapaciteta te pristupa financiranju i informacijama u svim regijama EU-a;
3. ističe važnost kohezijske politike EU-a u pomaganju poduzećima da provedu tu tranziciju, pri čemu im potporu treba pružati na način kojim se izbjegava premještanje njihovih aktivnosti izvan granica EU-a;
4. pozdravlja koncept „pravedne tranzicije“ i smatra je jedinstvenim načelom koje mora biti prisutno u svim aspektima prelaska na klimatsku neutralnost; konstatira da je, kako bi se odgovorilo na problem neželjenih distributivnih učinaka zelene tranzicije, kao što su veće regionalne nejednakosti kao i drugi gospodarski i socijalni izazovi s kojima se uslijed tranzicije mogu suočavati neke regije, npr. pad konkurentnosti poduzeća u određenim sektorima, gubitak radnih mjesta, depopulacija i odljev mozgova, potrebna ambiciozna, sveobuhvatna, pravedna i poštena tranzicija;
5. ističe da bi svako financiranje EU-a trebalo doprinijeti postizanju ciljeva utvrđenih u članku 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i europskom stupu socijalnih prava;
6. ističe raznolikost europskih regija, pri čemu se svaka od njih suočava sa specifičnim teritorijalnim, gospodarskim, infrastrukturnim i demografskim izazovima; naglašava da ne postoji jedinstveno rješenje koje bi vrijedilo za sve i da se potpora pravednoj tranziciji, a osobito mjere potrebne za stvaranje novih radnih mjesta, mora prilagoditi lokalnim i regionalnim značajkama, potrebama i prirodnim uvjetima te da istodobno treba uzeti u obzir razinu utjecaja na regionalnu i lokalnu konkurentnost; stoga naglašava važnost intenzivnijeg dijaloga između nacionalnih, lokalnih i regionalnih

tijela kao i važnost savjetovanja s predstavnicima radnika iz pogodjenih regija; ističe da za postizanje napretka u ostvarivanju zelene i pravedne tranziciji treba ojačati kapacitete i osigurati odgovarajuća sredstva na svim razinama, naročito na razini lokalnih i regionalnih uprava;

7. ističe da bi jedan od glavnih ciljeva pravedne tranzicije trebao biti poticanje poduzetništva i stvaranje prilika za zapošljavanje mlađih u regijama s visokim emisijama ugljika kako bi se podržao održivi razvoj tih regija te spriječila depopulacija i odljev mozgova; podsjeća na to da se sredstva u okviru kohezijske politike, zajedno s povezanim finansijskim instrumentima, mogu usmjeriti na osposobljavanje mlađih i radnika u dotičnim regijama, čime bi im se omogućilo stjecanje dodatnih vještina potrebnih za nove vrste otvorenih radnih mjesta ili radnih mjesta izmijenjenih u skladu s potrebama zelene tranzicije;
8. apelira na Komisiju i države članice da riješe problem razvojne zamke i stagnacije rasta u više europskih regija na način da povećaju njihovu privlačnost i reagiraju na smanjenje radne snage, pojavu povezane sa smanjenjem broja stanovnika i starenjem stanovništva u mnogim državama članicama;
9. ističe da je Fond za pravednu tranziciju (FPT) ključan instrument kohezijske politike, koji pruža potporu regijama na koje utječe tranzicija prema gospodarstvu s nultom neto stopom emisija u vidu izgradnje održivijeg gospodarstva, osposobljavanja i prekvalifikacije radnika te osnivanja novih poduzeća na temelju istraživanja i inovacija; naglašava da Fond za pravednu tranziciju može osigurati konkretnе prilike za pružanje potpore radnicima kojima zbog tranzicije prijeti nezaposlenost;
10. budući da FPT potporu osigurava u obliku subvencija koje usmjerava u sektore najosjetljivije na moguće posljedice klimatske tranzicije, pri čemu je cilj ostvarivanje uravnotežena i homogena razvoja dotičnih područja;
11. ističe da za osiguravanje dugoročne održivosti novih modela lokalnog gospodarstva obrazovne ustanove trebaju nuditi različite kurikulumove usmjerene na regionalne potrebe kao i usavršavanje u budućim područjima rasta, kao što su nulta neto stopa emisija, recikliranje, ponovna uporaba, industrije koje štede resurse i energiju te povezane usluge; smatra da se osposobljavanjem i prekvalifikacijom radnika, kao i njihovim usavršavanjem i cjeloživotnim obrazovanjem, mora osigurati da nitko, bez obzira na dotični sektor, vrstu ugovora, spol ili geografsku lokaciju, ne bude zaboravljen na putu prema zelenoj tranziciji EU-a;
12. ističe da FPT pruža potporu regijama s visokim emisijama ugljika, a posebno regijama koje postupno ukidaju aktivnosti rudarenja i regijama u kojima se proizvodi čelik; ističe da zbog specifičnosti svake regije koja ovisi o ugljiku plan za pravednu tranziciju nije univerzalno rješenje; u tom pogledu naglašava da u planovima za pravednu tranziciju treba uzeti u obzir složenost ciljnih regija, što uključuje njihovu demografsku strukturu i socioekonomski faktore, kao što su jezične sposobnosti; nadalje, naglašava da posebnu pozornost treba posvetiti ruralnim područjima i regijama suočenima s ozbiljnim i trajnim prirodnim ili demografskim poteškoćama, kao što su otoci, planinske, najudaljenije i pogranične regije, kako je definirano u člancima 174. i 349. UFEU-a, s obzirom na to da na te regije već utječe smanjen pristup javnim i privatnim uslugama i

mogućnostima zapošljavanja te slabiji gospodarski razvoj;

13. primjećuje da su FPT-u potrebna odgovarajuća financijska sredstva kako bi se osigurala njegova učinkovitost u podupiranju tranzicije regija prema klimatskoj neutralnosti; predlaže proširenje područja primjene i povećanje proračuna FPT-a kako bi se obuhvatili i drugi industrijski sektori i regije na koje je zelena tranzicija utjecala u jednakoj mjeri; podsjeća, međutim, da je ključno osigurati da cijeli proračun EU-a služi za postizanje ciljeva pravedne tranzicije te da bi FPT šireg opsega trebao učinkovito nadopunjavati postojeće financijske instrumente;
14. smatra da ulaganja s društvenim učinkom nisu zamjena za javnu društvenu potrošnju; ipak, naglašava da je važno povećati kapacitete organizacije socijalne ekonomije mobiliziranjem javnih i privatnih ulaganja u svrhe pripreme za zelenu tranziciju; napominje da ulaganja s društvenim učinkom mogu dopuniti kohezijske fondove u suočavanju s izazovima na putu prema klimatskoj neutralnosti, doprinijeti stvaranju radnih mjesta i gospodarskoj diversifikaciji unutar regija te poduprijeti održiviju transformaciju i gospodarski razvoj, pod uvjetom da imaju mjerljiv socijalni učinak u pogledu uključenosti, jednakosti, vještina i zapošljavanja te upravljanja demografskim promjenama; stoga poziva Komisiju i države članice da surađuju kako bi se ulaganjima s društvenim učinkom u kontekstu zelene i pravedne tranzicije riješio problem regionalnih razlika na tržišta rada i u mogućnostima zapošljavanja, osobito u slabije razvijenim, ruralnim i udaljenim regijama, s ciljem ostvarivanja gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije; ističe da svaka prilagodba pravnog, regulatornog i gospodarskog okvira za ulaganja s društvenim učinkom mora ispunjavati navedene zahtjeve;
15. konstatira da zelena tranzicija ima snažnu rodnu dimenziju, pri čemu žene obično nisu dovoljno zastupljene na zelenim radnim mjestima, dok su muškarci češće pogodjeni nestankom radnih mjesta s visokim emisijama ugljika; stoga naglašava potrebu za uvođenjem rodne perspektive u osmišljavanje i provedbu svih tranzicijskih politika jer bi se na taj način izbjeglo produbljivanje razlika unutar lokalnih tržišta rada; podsjeća na važnost gospodarstva skrbi i sektora skrbi (kao što su rana skrb o djeci ili dugotrajna skrb) za socijalno pravednu zelenu tranziciju, s obzirom na to da su ti sektori radno područje u kojem prevladavaju žene i u kojemu je stvaranje radnih mjesta od presudne važnosti za preraspodjelu neplaćenog pružanja skrbi, što je preuvjet za osiguravanje jednakih mogućnosti zapošljavanja za žene u okviru tranzicije;
16. nadalje, konstatira da bi nestanak radnih mjesta s visokim emisijama ugljika mogao imati veći utjecaj na starije generacije i osobe u ranjivom položaju te naglašava potrebu za pristupom zasnovanim na temeljnim pravima u svim politikama zelene tranzicije kako bi se osiguralo uključivanje tih skupina;
17. i dalje je uvjeren da pravedna tranzicija ima potencijal ne samo da pretvori EU u uspješno gospodarstvo s nultom neto stopom emisija već i u globalni model za tu nužnu preobrazbu od egzistencijalne važnosti; poziva na mobilizaciju novog novca EU-a za potrebna ulaganja EU-a sa snažnom teritorijalnom dimenzijom; ističe da je kohezijska politika ključan alat ostvarivanja gospodarstva s nultom neto stopom emisija i smatra da se rasprava o budućnosti kohezijske politike EU-a, uključujući reviziju višegodišnjeg financijskog okvira za razdoblje 2021. – 2027. i financiranje za razdoblje 2028. – 2035., među ostalim, mora voditi potrebom da se državama članicama pomogne na tom putu

kako bi se promicala bolja apsorpcija resursa u regionalnim i lokalnim zajednicama; u tom pogledu naglašava da su s obzirom na zelenu tranziciju i izazove koji iz nje proizlaze za buduću kohezijsku politiku potrebna solidna i adekvatna finansijska sredstva.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	19.7.2023
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0: 29 0 6
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	François Alfonsi, Adrian-Dragoș Benea, Isabel Benjumea, Franc Bogovič, Vlad-Marius Botoş, Corina Crețu, Rosa D'Amato, Christian Doleschal, Matthias Ecke, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Martina Michels, Alin Mituţa, Dan-Ştefan Motreanu, Denis Nesci, Niklas Nienass, Andrey Novakov, Alessandro Panza, Caroline Roose, Marcos Ros Sempere, André Rougé, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Rosanna Conte, Herbert Dorfmann, Sandro Gozi, Ana Miranda, Yana Toom, Stefania Zambelli
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Carlo Fidanza

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

29	+
PPE	Isabel Benjumea, Franc Bogovič, Karolin Braunsberger-Reinhold, Carlos Coelho, Christian Doleschal, Herbert Dorfmann, Mircea-Gheorghe Hava, Krzysztof Hetman, Peter Jahr, Dan-Ştefan Motreanu, Andrey Novakov
Renew	Vlad-Marius Botoş, Sandro Gozi, Alin Mituţa, Susana Solís Pérez, Irène Tolleret, Yana Toom
S&D	Adrian-Dragoş Benea, Corina Creţu, Matthias Ecke, Cristina Maestre Martín De Almagro, Nora Mebarek, Marcos Ros Sempere
The Left	Martina Michels
Verts/ALE	François Alfonsi, Rosa D'Amato, Ana Miranda, Niklas Nienass, Caroline Roose

0	-

6	0
ECR	Carlo Fidanza, Denis Nesci
ID	Rosanna Conte, Alessandro Panza, André Rougé, Stefania Zambelli

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani